

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. I. Vbi sepelienai sint coniuges?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

De sepulturis.

Ubi sepeliendi sint coniuges?

rum: ut neque testamenta concedant facere &c. sed inquit, quidam provincialium Iudices: & propterea ad tales restringunt illum §. DD. citati apud Menoch. n. 29. & quamvis ille dissentiat, ob verba, aut alij culibet; tamen locus ille agit de ludicibus, eorumque vicarijs: ut verba generalia videantur ad rubricam restringenda. ut solet dici rubrum cum nigro esse concordandum. præterquam quod illa verba generalia tantum ponantur in prohibitione. postquam ita pergit ad poenam; si vero, inquit, quidam huiusmodi edibilem rem in quolibet loco nostra reipublica præsumpserit agere, aut ministrare (nota ei, qui hoc præsumpserit facere, iubemus huiusmodi extra cingulum factos &c. agit ergo de ijs, qui cingulum habent, id est ludicibus; aut qui eis ministrant; id est officarijs. ut priuatio dicitur supponere habitum, & valere argumentum ab illa ad hunc ductum.

4. Arbitrium in modo mandum?

Sequitur ergo, quamvis variè disputetur quousque se extendat arbitrium Iudici commissum, ad poenam irrogandam; in hac tamen materia prohibentis testari infra poenam amissionis cinguli, seu exilij retinendam esse; quando prohibens non est Iudex, aut ex eius officio. & est ratio summa differentia: quod Iudex obtentu potestatis delinquens, eiusue officium, tenetur de vi publica, non autem priuatus.

Præterquam quod rectè Menoch. ubi supra tradat n. 25. locum non esse poenæ prohibentis testari, quando testator exinde moram habuit, & libertatem postea testandi; sed neque si leuis fuerit prohibitio; seu impedimentum; aut dolus malus abfuerit. n. 32. 33. multo minus si quod actum est ad amicam inductionem tantum spectarit. ut in l. vlt. D. & C. si quis aliam quem testari prohibuerit, & n. 30 probationes exigi clarissimas, adeoque testes omni exceptione maiores.

VXor eligere sibi potest sepulturam, quamvis marito non assentiente. c. de vxore. X. de sepult. si non elegerit, sepelienda est apud virum. c. ebron. c. vnaquæque, 13. q. 2. si plures viros habuerit; apud vltimum c. is qui. §. fin. de sepult. in 6. sed quid si viro præmoriatur? pulcherrimam vocat quæstionem Panormitanus. in d. c. de vxor. n. 6. videntur enim ea iuris loca ita de vxore loqui, ut præmortuo marito apponatur. rectè tamen ait Panormitanus rationem militare in illis locis assumptam; ut quos Deus coniunxit, homo non separet; nec in vita, nec in morte. ideoque si maritus non tantum sepulturam elegerit, sed etiam sepulchrum, monumentumue adificauit, quod electionem non facile permittit variari: rectè dicitur in eo sepeliendam vxorem præmortuam, ut quos coniunxit coniugium, coniungat sepulchrum d. c. ebron. quod apud nos iuuari quidam rectè putant ex communiore bonorum quæ per coniugium inducitur. ut si stante matrimonio sepulchrum edificet maritus, commune vxori censeatur; & sepeliatur tanquam in suo: si ante coniugium structum fuerit, vbi iure statuario, seu pacto domus & ædes etiam soluto matrimonio manent communes. idem dicendum est, vbi non manent: cessat cum coniugio, & legis ergo. 4. §. is autem. 21. D. de fidei commiss. libertas, argumentum: non tamen ratio d. c. ebron.

Quid si ergo non proprium sepulchrum habeat maritus: sed maiorum, in quo intendat sepeliri? & existimat Panormitanus idem dicendum: si tamen resolutio certa sit. ne, si contingat variari, vxor sepulta maneat inter extraneos: quod

Vxor apud maritum præmortuum, Eumque vltimum, Vbi si præmoriatur?

4.
An maritus
in sepul-
chro maio-
rum vxoris?

quod viua non præsumeretur voluisse. Querit iterum, si maritus nec proprium, nec maiorum habeat sepulchrum; sed vxor habeat maiorum; an inferri debeat maritus in illud; quo illata, art inferenda sit vxor? & magis est, vt debeat: ex eadem ratione *d. c. ebron.* si tamen non sit sepulchrum familiare; sed hæreditarium: non enim censetur vir transire in familiam vxoris; sed contraiura autem hæreditaria communicari marito per vxorem videntur. Pium tamen est argumentum, vt non excludatur maritus: quod per coniugium vna caro factus sit cum vxore; quæ excludi non potest.

De parochiis.

RESPONSVM I.

An rector aut decimarum possessor teneatur præter summum sacrum ad aliud pro populi commoditate.

PRæscribit Concilium *Trid. s. 21. cap. 4. de ref.* vt in omnibus ecclesijs parochialibus, & baptismalibus, in quibus populus ita numerosus est, vt vnus rector non possit sufficere ecclesiasticis sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; cogant Episcopi rectorem, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficient ad sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum.

Queritur, vbi populus est numerosus; & rector sufficienter dotatus; teneatur ipse, aut qui maiores decimas percipiunt, populo curare sacrum matutinale suis expensis, vel plura præter summum, pro populi necessitate, qui conuenire omnes non possunt ad sum-

mum? nec antè obligetur populus quàm non sufficiant omnes decimæ portioni congruæ, & istione. vt in secunda parte *d. c. 4.* tum demum ad onus vocatur populus cum necesse est, siue in subsidium, non sufficientibus fructibus quomodocumque ad ecclesiam pertinentibus. voluit enim Concilium necessitati populi prouisum esse, & tot esse sacerdotes, quot sufficient cultui diuino celebrando, populo necessario. vnde videtur & id consequens de pluribus sacris vtique necessarijs, vbi non omnes ad summum conuenire possunt.

Verùm neque timorati parochi, neque Episcopi, Abbates, & Capitula, qui incorporatas habent parochias, & primitiui pastores dicuntur, id præstant: neque antiqui canones parochum obligant, nisi ad summum sacrum, seu missam parochialem. ad quam parochiani conuenire debeant, de qua *ps. Theophilus parochialis. p. 2.* eoque de Concilio secundum antiquos canones accipiendum est, dum dicitur fertè aliud non exprimit: vt nihil de missa matutinali: de qua nec antiqui canones.

Sanè, si de interpretatione legatur, imprimis inspiciendum est, quod iure ciuitas retro in eiusmodi casibus fuit. optima est enim legum interpretatio consuetudo. ita *lex 27. D. de leg. cum* ergo huiusmodi onus antiqui canones parochis primitiuis, seu vicarijs non imposuerint, neque consuetudo, nec Concilium *Trid.* exprimat; non videtur recedendum ab eo iure, quod *diu. equum vsus. ff. l. 2. D. de constitut.*

Nec verò necessitas audiendi sacri, quoad illos qui distracti cura familiaræ, pecorum, aliæue ad parochialem missam conuenire non possunt, facit vt secundum tertiumue sacrum habeatur pro necessario cultu diuino, cui peragendo assumendi sint sacerdotes, quia vel simpliciter excusari possunt, ob